

बालिका भवन बालिका विद्यापीठ

शक्ति उत्थान आश्रम लखीसराय

विषय -संस्कृत दिनांक 04-07-2021

वर्ग-षष्ठ शिक्षक राजेश कुमार पाण्डेय

एन० सी० ई० आर० टी० पर आधारित

अष्टमः पाठः

अव्ययपदानि

शब्दकोश (Dictionary)

अत्र	यहाँ	Here	तत्र	वहाँ	There
कुत्र	कहाँ	Where	शनैः	धीरे	Slowly
कदापि	कभी भी	Anytime	यत्र	जहाँ	Where
उपरि	ऊपर	Up	अधः	नीचे	Under
कदा	कब	When	किमर्थम्	क्यों/किसलिए	Why/For what
अद्य	आज	Today	उच्चैः	जोर से	Loudly
अधुना	अब	Now	नीचैः	नीचे	Below
यदा	जब	When	सर्वत्र	सब जगह	Everywhere
तदा	तब	Then	शशकः	खरगोश	Rabbit
झरः	झरना	Spring	एव	ही	Only
बहिः	बाहर	Out	तीव्रम्	तेज	Fast
नई धातुएँ					
उत्+स्था (उत्तिष्ठ)	जागना	To wake up	वह	बहना	To flow
धाव्	दौड़ना	To run	प्रच्छ्	पृच्छना	To ask

अभ्यासः (Exercises)

विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

विकल्पों से सही उत्तर चुनकर रिक्त स्थान पूरे कीजिए-

Choose the correct answer from the options and fill in the blanks.

- (i) सुकृतिः सुरभिः क्रीडतः।
 (क) अपि (ख) कदा (ग) यदा (घ) च
- (ii) यदा कोकिलाः कूजन्ति सर्वे प्रसन्नाः भवन्ति।
 (क) सदा (ख) यत्र (ग) कुत्र (घ) तदा
- (iii) भ्रमणम् उत्तमं भवति।
 (क) तदा (ख) सर्वत्र (ग) प्रातः (घ) अपि
- (iv) गजः चलति।
 (क) शनैः (ख) च (ग) उपरि (घ) कदा

2. प्रदत्त-अव्ययपदानां हिंदीभाषायाम् अर्थं लिखत-
 दिए गए अव्यय पदों के हिंदी भाषा में अर्थ लिखिए-
 Write Hindi meanings of the given indeclinables.

(i) उच्चैः

(ii) तीव्रम्

(iii) अद्य

(iv) सर्वत्र

(v) सदा

(vi) कदा

3. मञ्जूषातः उचितम् अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-
 मञ्जूषा से उचित अव्ययपद चुनकर रिक्त स्थान पूरे कीजिए-

Fill in the blanks with the suitable indeclinable choosing from the box.

मञ्जूषा- च, कुत्र, नीचैः, सदैव, कदापि

- (i) विपिनः गच्छति?
 (ii) ईश्वरः रक्षति।
 (iii) अहम् असत्यम् न वदामि।
 (iv) फलम् पतति।
 (v) चिरागः दिनेशः भ्रमतः।

